

“AB’NİN YENİ ÜYESİ TÜRKİYE?”

Mesut YILMAZ

Viyana, Haziran 2003

GİRİŞ

Bugün üzerinde konuştuğumuz konu “AB’nin yeni üyesi Türkiye?” başlığını taşıyor. Böyle bir başlık taşıyan bu konuya değişik açılardan yaklaşmak mümkün... Çünkü, başlıkta ne kadar iddialı bir pozitiflik varsa, başlığın sonuna eklenen soru işaretinin getirdiği negatiflik de onun kadar önemli.

Bugüne kadar “Türkiye AB’ne üye olarak katılabilecek mi? Yoksa bu üyelik gerçekleşmesi mümkün olmayan bir hayal mi? Türkiye Avrupaya ait mi, değil mi? Türkiye AB’ne üye olmak için ehil midir, değil midir ” şeklinde çok tartışmalar yapıldı. Bu tartışmalar hala devam ediyor. Bu nedenle ben bugün “AB’nin yeni üyesi Türkiye?” başlığı altında iki soru sorup, daha sonra da bu iki sorunun cevabını vermeye çalışacağım.

Cevabını arayacağımız iki soru şunlar olacak:

1-Türkiye’yi içine almış bir AB, nasıl bir AB olacaktır?

2-Türkiye’yi içine almayan bir AB hangi sonuçlarla karşılaşacaktır ve nasıl bir birlik olacaktır?

Bugünlerde AB anayasa taslağı üzerinde yoğun tartışmalar yapılıyor. Anayasa taslağı tartışmaları genişlemeye ilişkin tartışmaların ardından geldi. AB’nin sınırlarının, Avrupa kimliğinin ve AB’nin gelecekteki yapısının tartışıldığı böyle bir ortamda ben soruların sıralamasında farklı bir yol izleyeceğim. Öncelikle Türkiye’yi içine almış bir AB nasıl bir Avrupa Birliği olacaktır? Sorusuna cevap arayacağım.

TÜRKİYE’Yİ İÇİNE ALMIŞ BİR AB, NASIL BİR AB OLACAKTIR?

Türkiye'yi içine almış bir AB, dış politika ve savunma alanlarında daha da güçlenmiş bir AB olacaktır. Çünkü AB üyesi olan bir Türkiye AB'ne; Ortadoğu, Balkanlar, Kafkasya, Türk Cumhuriyetleri ve İslam ülkeleri üzerinde büyük bir güç kazandıracaktır. Türkiye'yi içine almış bir AB, bütün bu bölgelerde barış, istikrar ve güvenliğin hakim olmasına katkıda bulunabilir.

Türkiye'nin katılmasıyla birlikte AB, uluslararası gelişmeleri daha kolayca yönlendirebilen global bir aktör olacaktır. Türkiye'nin mevcudiyeti Birliğe bunun için gerekli imkânları ve hedefleri verecektir. Bir haritayı elinize alın ve Türkiye Birlik üyesi olursa sınırların ne olacağına bizzat kendiniz bakın. Yeni komşular, Rusya, Ukrayna, Suriye, Irak, İran, Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan olacaktır. Dolayısıyla AB Atlantik, Kuzey Denizi, Akdeniz, Karadeniz ve Körfez'in bir gücü haline gelecek.

Türkiye'nin üyeliği AB'nin global amaçları için paha biçilmez bir şey olacak. Türkiye'nin coğrafi pozisyonu, komşu ülkelerle ilişkisi ve İslam dünyası, Rusya ve Orta Asya ile olan bağı AB'nin uluslararası platformda daha fazla söz sahibi olabilme şansını tanıyacak.

Büyük bir Müslüman ve demokratik bir ülkeye sahip olan bir AB bambaşka bir AB olur. Böyle bir AB, dünya politikasının yeni bir faktörünü oluşturur.

Türkiye'nin sadece Avrupa için değil, dünyanın büyük kesiminin istikrarı için de büyük bir önem taşıdığını herkes kabul etmektedir.

Avrupa Orta Doğu'da, Balkanlar'da veya Kafkasya'da huzur ve güven istiyorsa Türkiye temel bir ülkedir..."

Türkiye'nin üyeliği sonucu Türk-Yunan ilişkilerindeki gelişmeler Ege'de ve Balkan bölgesinde daha fazla istikrarı sağlayacaktır. Bölgede daha büyük bir istikrar ve işbirliği ticarete, enerjiye, taşımacılığa ve çevre projelerine potansiyel sağlayacaktır.

AB Orta Asya'da, Türkiye'nin bu bölgeyle olan tarihi bağlarından yararlanarak, petrol yataklarına sahip oldukları için gelecekte ekonomik-politik açıdan büyük önem taşıyacak olan demokrasilerin istikrar kazanmasına katkıda bulunabilir.

Türkiye'yi kapsayan AB, demokratik olmayan rejimlerden gelen tehditler, terörizm, silahlanma, dini radikalizm ve halkların kitlesel çapta göçü ve eroin, silah ve insan kaçakçılığı dahil olmak üzere, siyasi sorunlar ve krizlerle başa çıkmada daha verimli olacaktır.

Türkiye'nin üyeliği ortak Avrupa çıkarlarını destekleyecek ve savunacaktır.

Bir AB üyesi olarak Türkiye, demokrasi, barış, istikrar ve ekonomik kalkınmaya daha geniş bir alanda katkıda bulunacaktır. Akdeniz Bölgesindeki Ülkelerle ilişkilerini artıran Türkiye'nin bu bölgenin ve dolayısıyla Avrupa'nın istikrarı açısından önemli bir işlevi bulunmaktadır. Önümüzdeki dönem Orta Doğu Barış Sürecinin ilerlemesi ile birlikte Batı Akdeniz Ülkeleri ile Doğu Akdeniz Ülkeleri arasında ilişkilerin artma potansiyeli ve Orta Doğu bölgesinin Avrupa Birliği'nin dinamiğinden daha fazla etkilenme olasılığı ortaya çıkmaktadır.

Orta Doğu, Balkanlar ve Kafkasların kesiştiği noktadaki Türkiye'nin sınırsız önemi inkar edilemez.

Türkiye bugün Avrupa için önemli ise, 21. Yüzyılın ortalarında çok daha önemli olacaktır. Rusya'daki karışıklık, Ortadoğu ve güney Asya'nın durumu ile gittikçe gelişen Çin, göz önünde bulundurulursa, kendinden emin, laik, demokratik ve gelişmiş bir Türkiye'nin krizler esnasında taşıyıcı bir ok, barış esnasında da güçlü bir köprü olması mümkündür. Bu kabulleniş tabii ki bir çok ön koşulu içeriyor ve cesaret istiyor. Ancak batı Türkiye'yi ciddiye alırsa bu testi başarabilir.

Türkiye'yi içine almış bir AB, petrol ve doğalgaz kaynaklarının dünya piyasalarına güvenli bir şekilde ulaşmasına katkıda bulunan bir AB olacaktır. Bu sayede yeni dönemde petrol zenginliği piyasalarını canlandıracak olan Hazar bölgesindeki 240 milyonluk pazara avantajlı bir şekilde girme imkanına da kavuşacaktır.

Petrol ve gaz taşıma yollarının yapımı orta vadede, bölgedeki 240 milyon nüfusu, çıkış noktası olarak Türkiye'den kolayca ulaşılabilen tüketiciler konumuna getirecektir. 67 milyon Türkü, çok şey vadeden bir pazar olarak değil de sadece göçmen kitlesi olarak görenler, 10-15yıl sonra bakış açılarını tamamen düzeltmek zorunda kalacaklar.

Türkiye'li Avrupa "Yeni bir Avrupa " olacaktır.

Türkiye'yi içine almış bir AB, dar bir hristiyan kulübü olmaktan kurtulup, medeniyetler çatışmasının önüne geçme imkanına sahip bir AB olacaktır. İslamla Batı'nın arasındaki düşmanlığın kalkmasına katkıda bulunma imkanı olan bir AB olacaktır. Türkiye'nin üye olduğu bir AB, İslam dünyasına demokrasi ve insan hakları gibi temel Batılı değerleri rahatça taşıyabilecektir.

Nüfusunun çoğunluğu Hıristiyan olan Avrupa Birliği Türkiyeyi üyeliğe kabul ederek, Avrupa'yı Avrupa yapan Rönesans devrimini ve aydınlanmayı zirveye ulaştıracaktır.

AB'nin en büyük başarısı, eski hasımlar Almanya ve Fransa'dan başlamak üzere üyeleri arasında savaşı düşünülmez kılmaktır. Eğer bu, AB'nin en büyük amacıysa, o zaman laik İslami demokrasinin kucaklanması, Avrupa'nın Haç ve Hilal arasındaki medeniyetler çatışmasını önlemeye dönük en büyük katkı değil midir?

AB üyesi Türkiye, İslamcı köktendinciliğe karşı önemli bir tampon oluşturacaktır. Türkiye'deki İslam, muhafazakâr ve halkçıdır, militan değil. Türkiye'nin yüzü Batı'ya dönüktür ve laiklik ile müslümanlığı kendi içinde kurduğu uyumla birlikte yaşatmayı başarmıştır. Mantıklı bir modele ihtiyacı olan bölge için Türkiye en iyi örnektir. Türkiye gibi Müslüman bir ülkenin AB'de yer alması, herşeyden önce AB'nin çoğulculuk niteliğinin tam anlamıyla belirginleşmesi olacaktır. Avrupa'nın tarihten gelen önyargılarının belirleyici etkisinin kalmadığını gösterecektir.

Türkiye'nin üyeliği, İslami toplumların modern hukuk devletine entegrasyonu için bir sembol oluşturabilir. Balkanlar'da ve Kıbrıs'ta, AB'nin yeni oluşturduğu barış bölgesinde geleneksel etnik kültürel sorunlar en aza indirgenebilir ve inançlı Müslümanların, Hristiyanların ve laik insanların oluşturduğu ayrışık rejimli devletlerin yan yana var olması ve barış içinde yaşamaları sağlanabilir.

Türkiye salt jeostratejik bir kitle, Avrupa'nın güneydoğu kanadında önemli bir kale olarak görülemez. Avrupa ile Arap-İslam dünyası arasında bir aracı olarak onun yerine konacak bir başka ülke bulunmamaktadır.

Türkiye'nin AB üyeliği, Müslüman dünyasına, Batı ile Müslüman devletler arasında köklü çatışmaların olmadığı yönünde verilen çok güçlü bir sinyal olacaktır. Türkiye'nin üyeliği yalnız Avrupa için değil, aynı zamanda Müslüman dünyası için de, bu iki büyük medeniyetin kaderinin her zaman çatışmak olmadığını göstermesi açısından tarihi bir fırsat olacaktır.

Türkiye, ekonomik ve siyasi açıdan yalnızca kendinden ibaret bir ülke değildir. Türkiye'nin gerisinde Ortadoğu'dan Asya'ya, Akdeniz'den Karadeniz'e kadar uzanan fevkalade geniş ve münbit bir coğrafya bulunmaktadır. Avrupa'nın bu büyük coğrafyada etkin ve kalıcı olmak için Türkiye'nin partnerliğine ihtiyacı vardır.

Türkiye'yi AB'ye almak, kültürlerin bir arada yaşayabileceklerini, İslamiyet'in Batı kültürü ile bağdaştığını ispat etmeye yarayacaktır.

Türkiye'deki İslami bir demokrasi, Avrupa için doğuya, Müslüman dünyasına açılan bir köprü sunar. Bu da, yabancı olan her şeye düşman yeni aşırı sağın siyasetini besleyen İslam fobisi sorununu çözmelerini sağlar.

İstikrarlı ve demokratik bir Türkiye'yi desteklemek, hem Türklerin, hem de komşularının yararına olduğu gibi, sorun içindeki İslam dünyasının gelecek için düşündüklerine de umut mesajı vermektedir. Bu mesaj iki boyutludur: Demokrasi ve Müslümanlık uyuşamaz değildir ve demokratik bir Müslüman ülke Avrupa parlamentolarında kabul görmektedir.

TÜRKİYE'Yİ İÇİNE ALMAYAN BİR AB HANGİ SONUÇLARLA KARŞILAŞACAKTIR VE NASIL BİR BİRLİK OLACAKTIR?

AB kapıyı Türkiye'nin yüzüne kapatacak olursa, bunun sonuçları altından kalkılamayacak kadar ağır olacaktır. Bu hususta Fransa eski Başbakanı ve Avrupa milletvekili Michel Rocard şöyle diyor: **"Türkiye'yi reddedersek, en eski iki akımı güçlendirmiş oluruz, diğer bir ifadeyle bir yanda İslamcılar diğer yanda da laik ama antidemokratik olan ordu. İstikrarlı, dingin ve demokratik bir Türkiye istiyorsak, bizden biri olmasını kabul etmemiz gerekir. Türkiye'nin yatışması kesinlikle bizim yararımıza. Bu hatta, bence hayat sigortası da içeriyor."** demektedir.

Türkiye'yi Avrupa Birliği dışında AB'ni Türkiye'yi ve tüm bölgenin geleceğini olumsuz yönde etkileyecektir.

Suriye, İran, Irak ve Hazar bölgesine dönecek olan bir Türkiye'yi Avrupa ebediyen kaybetmiş olur.

Bugün tüm Batı dünyası Türkiye'nin AB tarafından reddedilmesi sonrasında İslamcılığa yönelmesi durumunda tahmin edilemeyecek zararlardan endişe duyuyor.

Yeni bir red cevabı tüm dünyadaki İslami radikalleri bir anda patlayıcı bir madde haline dönüştürebilir. Yeni bir red cevabı ayrıca, demokrasi ve insan haklarının Avrupalı Hristiyanlara ait bir adım olduğunun ve verdikleri evrensel var olma yeminlerinin Avrupalı Hristiyanların ikiyüzlülüğünden başka bir şey olmadığını kanıtı olurdu.

Türkiye, Avrupa'dan dışlanacak olursa, Avrupa'daki Türkler de farklı kimliklerine daha fazla sarılacaklar ve entegrasyondan uzak kalacaklardır..

Avrupa, Türkiye'nin üyeliğini reddetmekle, Orta Asya Cumhuriyetlerinden karşılamak zorunda olduğu petrol ihtiyaçlarını ve stratejik çıkarlarını zora sokar ve İslam dünyasında batı düşmanlığını körükler.

Bugün Türkiye'yi reddetmek, Avrupa için dönüşü olmayan sonuçlar yaratacak büyük bir stratejik hata olur.

Türkiye'nin reddedilmesi Müslümanlara Avrupa'nın onları kabul etmek istemediği manasına gelecektir. Bu da ABD'nin İslami radikalizme karşı bir kampanya yürütmekte olduğu ve dünyadaki Müslümanlara terörizme karşı yürüttüğü savaşın İslama karşı olmadığını göstermek için Türkiye'ye ihtiyacı olduğu bir dönemde gelecektir.

Müslüman bir ülke olduğu için Türkiye'nin reddedilmesi yalnız Türkiye'ye değil, bunun yanında İslam dinine mensup 10 milyondan fazla Avrupalıya da kesin ve yıkıcı bir mesaj taşıyacaktır.

Müslüman Türkiye'yi reddetmek, Avrupa'nın çok inançlı gerçekliğini görmemek anlamına gelir.

Türkiye'ye Avrupa'da yer verilmemesi, çok kültürlü ve hoşgörülü Avrupa'nın entegrasyon gücünü küçümsemek anlamına gelir. Böyle bir durum, Avrupa'nın İslam dünyasının geri kalanıyla ilişkilerinde de büyük tehlikelere yol açar. Bu konuda söz konusu olan, kesinlikle sadece hammaddelere ulaşım ve pazarların açılması değildir. Avrupa'nın dünyanın büyük medeniyetlerinden birine karşı kapılarını kapatması, Arap ve Asya dünyasına doğru geniş bir kesime karşı kültürel savaş ilanı olarak algılanabilir.

Türkiye'yi reddetmek gerçekten laik Müslüman ülkelerden en önemlisi ve neredeyse tek durumdaki bir ülkeyi reddetmek olacaktır. Bunun; dünyada yeni din savaşlarını hazırlayanları cesaretlendirmek pahasına Batı ile İslam arasındaki bir araçtan mahrum olmak sonucunu doğuracağına dikkat çekmek gerekir.

AVRUPANIN ŞÜPHELERİ

AB'nin Türkiye'ye dair şüphelerinde gerçek dışı yönler var. Türklerin iş aramak için Avrupa'ya milyonlar halinde akın edecekleri ve Avrupa'nın düzenini bozacakları korkusu gülünçtür.

Uygulamada onarılması gereken tüm ekonomik ve siyasi sistem göz önüne alındığında Türkiye'nin tam üyeliği zaman alacaktır. Bu süre zarfında Türkiye'nin birçok açıdan farklı bir ülke haline gelmesi muhtemeldir.

AB'de Türkiye'nin dahil olmasına karşı olanlar bu korku kompleksi ile oynamaktan hoşlanırlar. Örneğin, Türk gurbetçilerinin Viyana'daki üçüncü kuşatmasının tam hız ile ilerlediğinden bahsediyorlar; Bir de Türkiye AB'ye girdiği zaman bunu durdurmanın mümkün olmayacağını ve tüm Avrupa'nın Türklerle dolacağını söylüyorlar. Ancak, bugüne kadar yapılan genişlemeler bir göçe neden olmadı ve yeni genişleme süreci de bunun bir kanıtıdır.

Ülkelerinin AB'ye girmesinden sonra ne İspanyollar, ne Portekizliler ne de Yunanlılar öteki üye ülkelere göç etmişlerdir. Bu tür felaket tellallıkları o zaman da yapılmıştır. Bu tür basma kalıp görüşler, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerine uygulanan vize zorunluluğunun kaldırılması sırasında da ortaya atılmıştı. O zamandan beri milyonlarca Polonyalı, Macar ve Çek, Almanya'ya sel gibi geldi mi? AB'ye üyelik vizyonu, bu ülkelerin insanlarını vatanlarında tutmuştur. İnsanları ülkelerinden dışarıya sürükleyen şey umutsuzluktur. Bundan da şu sonucu çıkarmak gerekir: Türkiye'nin AB üyeliği için en fazla çaba harcaması gerekenler, Türklerin Türkiye'de kalmasını isteyenlerdir.

Karşı olanların verdikleri bir başka argüman ise Türkiye'nin bir sefalet yuvası olduğu ve AB'nin bu yükü kaldıramayacağı şeklinde dile getiriliyor. Bu konuda da gelişmekte olan Türkiye'nin potansiyeli gözlerden kaçıyor.

Türkiye AB'ye üyelik sürecinde ekonomisinde gerekli reformları yapmayı başardığı takdirde hiçbir Türk vatandaşı iyi şartlarda çalıştığı ve yaşadığı kendi ülkesini bırakıp da başka bir ülkeye çalışmak amacıyla göç etmeyi düşünmeyecektir.

Türkiye'nin üyeliğine karşı çıkan bazı çevreler ise konuya pragmatist bir yaklaşımla bakmakta ve daha çok Türkiye'nin üyeliğinin AB'ye getireceği ekonomik yük üzerinde durmaktadırlar. Bu konuda yapılan yorum ve değerlendirmelerde telaffuz edilen rakamlar ise AB kamuoyunu ürkütmek amacıyla abartılmaktadır. Türkiye'nin AB ortalamasının altındaki kalkınmışlık seviyesi, doğal olarak AB kamuoyunda endişe yaratmakta. Aslında müzakere sürecinin aday ülkelerin ekonomik kalkınması sonucunu da doğurduğunun hesaplanması gerekir. Daha da önemlisi, Türkiye'nin AB'ye katkıları konusunda ekonomik büyüme potansiyeli, iç ve dış pazarları ve girişimciliği yeterince vurgulanmıyor. Türkiye'nin AB için ekonomik açıdan da bir artı değer oluşturması, Avrupa'da yalnızca özel sektör ve siyasi çevrelerin bir bölümünde dikkate alınıyor. Le Point Dergisi'nin "Türkiyeli veya Türkiyesiz Avrupa" kapak başlıklı sayısına verdiği demeçte, Paris VIII Üniversitesinden Türkiye kökenli Prof. Stefanos Yerasimos da bu konuya dikkat çekiyor: "Tartışma yanlış yapılıyor. Bugünün değil yarının Türkiye'sinin AB üyeliğini değerlendirsek, Türkiye'nin AB için sorun değil, fırsat kaynağı olduğunu daha iyi anlarız"

Daha da önemlisi, Türkiye'nin AB'ye katkıları konusunda ekonomik büyüme potansiyeli, iç ve dış pazarları ve girişimciliği yeterince dikkate alınmamaktadır... Türkiye'nin AB için ekonomik açıdan da bir artı değer oluşturması, Avrupa'da yalnızca özel sektör ve siyasi çevrelerin bir bölümünde dikkate alınmaktadır.

Global platformda Türkiye, AB'nin ekonomik gücüne büyük katkılarda bulunacaktır. 67 milyonluk nüfusu 200 milyar dolar gayrisafi yurt içi hasılası, ihracata yönelik ekonomisi ve hızlı gelişen enformasyon topluluğuyla Türkiye'nin katılımı Avrupa'nın iç piyasasını ve piyasadaki rekabeti yükseltecektir. Türkiye'nin Avrupa'nın ekonomik rekabet gücüne olan katkısı yeni üye olan tüm ülkelere göre daha fazladır.

AB kamuoyu zannediyor ki Türkiye ekonomik bakımdan çok zayıftır ve diğer eski ve yeni üyelere göre AB'ne büyük yük olacaktır.

Türkiye'nin AB'ne yük olacağını söyleyenler "AB'de geçerli sübvansiyon kurallarına göre Türkiye'nin yıllık maliyeti 20 milyar Euro olduğunu, Almanya'nın tek başına bunun beş milyarı karşılamak durumunda bulunduğunu iddia ediyorlar.

Halbuki gerçekler böyle değildir. Üstelik bu gerçekler kamuoyundan gizlenmektedir.

Gerçek şudur:

1998 yılı verilerine göre Türkiye tam üye olması halinde AB bütçesine yılda 2,8 milyar EURO katkı yapacak, buna karşılık çeşitli fonlardan alacağı payların toplamı 10,3 milyar EURO olacaktır. Yani tam üyelik durumunda Türkiye yılda 7,5 milyar EURO net kaynak girişi sağlayacaktır.

SONUÇ

Türkiye'nin Avrupa'ya bağlanma perspektifi bile tek başına; Yunanistan'da, İspanya'da ve Portekiz'de olduğu gibi derhal demokrasisini güçlendirir. Avrupa'ya ayrıca, Orta Doğu'da şu anda oynayamadığı pozitif rolü oynama şansı da verir. Orta Doğu'nun petrol kadar değerli bir kaynağı olan suyu kontrol eden, aynı zamanda İsrail'le iyi ilişkiler içinde olan ve İslam dünyasına iyi entegre olmuş olan Türkiye'nin varlığı, anında Avrupa'nın bu stratejik bölgedeki inandırıcılığını ve etki kapasitesini artırır. Tarih Avrupa'ya, bir asırdan beri kökten dinciliğe karşı modernliği, cehalete karşı eğitimi, kadınların bağımlılıklarına karşı onların özgürlüğünü, tercih etmiş bir Müslüman ülkeyi entegre etmek gibi umulmayan bir şans veriyor.